

2. Литвин О. Л. Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Знання європейського права*. 2022. № 2. С. 76–81.

3. Кравченко Р. [Допис у фейсбук щодо засудження вбивці тварини на 5 років] / Офіційна сторінка Руслана Кравченка. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/share/1BBhBRbZnK>.

4. Правила адвокатської етики : Правила; 3-тєд адвокатів України від 9 черв. 2017 р. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>.

5. Мельник О. В. Моральні засади доказування у досудових стадіях кримінального процесу України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2006. 222 с.

6. Семотюк С. Д., Мельник О. В. До питання визначення моральних засад предмету доказування у кримінальних провадженнях за участю неповнолітніх потерпілих. *Наукові перспективи*. 2024. № 3 (45). С. 887–897. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-3\(45\)-887-896](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-3(45)-887-896).

Мазуренко Єлизавета Олегівна,

здобувач вищої освіти комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Науковий керівник:

доцент кафедри комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», кандидат юридичних наук, доцент

Супрун-Ковальчук Тетяна Миколаївна

ПОНЯТТЯ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Ефективність досудового розслідування безпосередньо залежить від якості та законності збирання доказів. Провідне місце в цьому процесі посідають слідчі (розшукові) дії, які є основним інструментом пізнання істини у кримінальному провадженні.

Кримінальний процесуальний кодекс України містить поняття слідчих (розшукових) дій. Відповідно до ч. 1 ст. 223 КПК слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [1]. Таким чином, законодавець зробив спробу наблизити слідчі (розшукові) дії як один із основних способів збирання доказів, до процесу доказування у кримінальному провадженні, пов'язавши ці процесуальні категорії одним спільним завданням – отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів.

Назвавши дії слідчими (розшуковими), законодавець визнав, що неможливо обмежитись лише пізнавальними і процесуальними сторонами характеру цих дій. Проте розшукова спрямованість має зовсім не другорядне значення. Адже уповноважена особа, проводячи слідчі (розшукові) дії, в першу чергу здійснює розшук фактичних даних, які мають значення у конкретному кримінальному провадженні.

Під час визначення поняття слідчих (розшукових) дій слід зосередити увагу й на існуванні інших дій слідчого, які не пов'язані з отриманням (збиранням) доказів або перевіркою вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Залежно від характеру такі дії слідчого слід називати «процесуальні дії» або «інші дії» слідчого.

Отже, слідчі (розшукові) дії – це регламентовані кримінальним процесуальним законом процесуальні дії, які здійснюються уповноваженою особою і є сукупністю пошукових, пізнавальних і засвідчуючих операцій, спрямованих на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [2].

Водночас для повного осмислення природи слідчих (розшукових) дій необхідно не лише з'ясувати їхній зміст, а й проаналізувати внутрішню структуру та послідовність їх реалізації. Саме через чітку стадійність забезпечується законність та ефективність кожного окремого заходу. З огляду на це, система слідчих дій у розгорнутому вигляді складається з трьох етапів, кожен з яких поділяється на підетапи: початковий, проміжний та завершальний.

Початковий етап складається з двох видів діяльності з підготовки слідчої дії. До нього входять етапи попередньої та додаткової підготовчої діяльності. Перший вид підготовчої діяльності здійснюється до того, як слідчий вступає в процес безпосередньої взаємодії з об'єктом (ідеться про підготовку на

робочому місці слідчого, що часто не збігається з місцем розшуку об'єкта). Щодо додаткової підготовки дії, то вона здійснюється на місці його провадження. Починаючись у момент вступу слідчого в контакт із об'єктом тактичного впливу, вона триває аж до початку безпосереднього провадження.

Проміжний етап – предметна взаємодія слідчого з допитуваним, зумовлена цілями й завданнями цієї дії. Завершується слідча дія етапом, у межах якого протікає після проваджувальна діяльність. На цьому етапі завершується процес інформаційної взаємодії слідчого й об'єкта (проводиться упакування вилучених предметів, бесіда слідчого з допитаною особою про можливий виклик для додаткового допиту, що планується очна ставка з його участю.)

Завершальний етап – проводиться діяльність, спрямована на створення належних умов, які забезпечують досягнення цілей наміченої дії. Він починається після того, як, побудувавши, проаналізувавши й оцінивши уявну модель сформованої ситуації, слідчий, у провадженні якого перебуває кримінальна справа або інша уповноважена на те посадова особа (прокурор, який проводить нагляд за слідством, керівник слідчого підрозділу й ін.), ухвалюють рішення щодо проведення відповідної дії. Аналіз уявної моделі ситуації дає змогу визначити наявність пошуково-пізнавальної проблеми, для вирішення якої потрібне проведення якої-небудь дії або комплексу дій. В останньому випадку визначається послідовність проведення дій і приймається рішення про те, яка дія є першочерговою.

Види слідчих дій:

- слідчий огляд та освідування;
- допит та очна ставка;
- обшук;
- затримання та арешт;
- пред'явлення для впізнання;
- слідчий експеримент;
- використання спеціальних знань під час розслідування злочинів [3].

Отже, слідчі (розшукові) дії є основою процесу доказування у кримінальному провадженні. Їх значення полягає не лише у формальному застосуванні процесуальних повноважень, а й у гармонійному поєднанні розшукових, пізнавальних та фіксуючих складових. Ефективність таких дій безпосередньо залежить від дотримання чіткої поетапності: від ретельної підготовки на початковому етапі до належного

процесуального оформлення отриманих результатів на завершальному. Усвідомлення структури та різновидів слідчих дій дає змогу уповноваженим особам не лише збирати фактичні дані, а й забезпечувати їхню допустимість і достовірність, що відіграє ключову роль у досягненні справедливого правосуддя.

Список використаних джерел

1. Кримінально процесуальний кодекс України: Закон України від 1 серп. 2025 р. № 4560-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Національна академія внутрішніх справ, кафедра кримінального процесу мультимедійний навчальний посібник «кримінальний процес»: Провадження слідчих (розшукових) дій. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/public_html/lections/lection10_1.html.

3. Мего-Інфо – Юридичний портал №1: Етапи та види слідчих дій. URL: <https://mego.info/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB/11-%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%>

Парчевська Олександра Олексіївна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту поліцейської діяльності

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

професор кафедри кримінального процесу,

кандидат юридичних наук, професор

Зарубей Вікторія Володимирівна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна збройна агресія проти України спричинила необхідність адаптації кримінального процесу до нових умов функціонування держави. Одним із найпомітніших напрямів трансформації стало активне використання дистанційних форм участі у кримінальному провадженні, зокрема проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції. У сучасних умовах такий інструмент перестав бути винятком і фактично перетворився на один із механізмів забезпечення безперервності здійснення правосуддя.